

Chalet in Holland

Behalve een houten huis is er nog steeds niet één woning te bouwen die Cradle to Cradle is, dus volledig afbreekbaar zonder de natuur te schaden. Het Oostenrijkse bouwsysteem Holz100 voldoet wél aan alle criteria en bezit sinds september zelfs een gouden certificaat. De bijzondere houten elementen zijn sinds maart in Nederland te koop via de importeur Bouwpuur. Je zou dus denken dat Cradle to Cradle-gemeenten als Almere en Haarlemmermeer en Venlo spoorstags naar Noord-Brabant afreisden, om alles over dit unieke bouwsysteem te weten te komen. Niet dus.

Alweer twee jaar staat in Friesland een huis dat is gebouwd met de elementen van het Holz100-systeem. Verscholen in de bossen, midden in de ecologische hoofdstructuur. Als het aan de gemeente had gelegen, hadden de bewoners nu niet in hun behaaglijke houten huis gezeten, maar in een stenen optrekje. Eigenaresse Sietske Russchen vertelt: “Ons oude huisje was zo bouwvallig, het kon gewoon niet meer op een voordelige manier opgeknapt worden. Toen stonden we voor de vraag: wat dan? We hadden wel een wens: omdat we zo middenin de natuur zitten, wilden we een ecologisch huis. Een bevriende architect in Duitsland bleek met een Oostenrijkse houtbouwsysteem te werken, waar hij erg enthousiast over was. De panelen worden in de fabriek gemaakt, zodat de bouwtijd erg kort is. We hebben naar het voorbeeld van huizen in Duitsland een eigen ontwerp gemaakt en zijn daarmee naar de gemeente gegaan. Daar hebben we heel veel problemen mee gehad. Je stuit dan op opvattingen over bouwen en wonen, over cultuurhistorische waarden. Het komt er op neer dat men over bouwen heel conservatief denkt. Zij wilden eigenlijk dat we weer net zo’n huisje zouden bouwen als we gingen afbreken. Wij zeiden natuurlijk: ‘Je moet juist naar de omgeving kijken. Een houten huis in een bos van hout. Ecologisch! Hoe natuurlijk kun je het hebben?’ Maar zelfs de ambtenaar die voor een aantal uren per week was vrijgesteld voor duurzaam bouwen, begreep er eigenlijk helemaal niets van.” Toch kreeg ze een bouwvergunning los. Ze ontving zelfs een complimentje van de controlerend ambtenaar, nadat de bouw gereed was. Spijt heeft ze niet. Sietske Russchen: “Het binnenklimaat is supercomfortabel. In het begin nog de geur van hout, maar dat is nu al heel wat minder. Leemstuc op de wanden. Goed geïsoleerd van buitenaf, een laag van isolerende papiersnippers, een luchtlag, onbehandelde larijs als gevel. We kregen heel veel vragen over de brandveiligheid. Het klinkt raar, maar die is beter dan die van stenen muren. Het gebruikte hout is zo dicht, en door het speciale montagesysteem zo massief, dat fikt niet. Het is veilig. We stoken zelfs met een houtkachel.”

De weerstand die de Friezin ondervond is niet uniek. In Cradle to Cradle-stad Venlo maakte RO&AD architecten het mee dat de bestuurlijke ambities van het stadsbestuur door de lagere regionen in de organisatie getorpedeerd werden. Venlo wil de wereld veroveren met de Floriade als uithangbord, die volledig Cradle to Cradle moet zijn. Daartoe zijn de ‘Venlo Principles’ opgesteld. In praktijk betekent het echter dat de Cradle to Cradle-rioolpijpen van Euroceramic niet verder komen dan de grens van het voorbeeldpark zelf.

De architect Ro Koster en Ad Kil ontwikkelden met een woningbouwvereniging in Venlo een plan dat door de welstandscommissie van de gemeente werd afgeschoten. Koster: “De woningbouwvereniging wilde in wijk Q4 een Cradle to Cradle-woning hebben. Dat moest er aan af te zien zijn. We stelden toen het Holz100-systeem voor. Een houten huis, maar qua architectuur perfect aangepast aan de rest van de wijk. Maar nee, het week teveel van de rest af. Terwijl dat nou juist de bedoeling was! Jammer.”

De geluiden over de praktische uitwerking van de ‘Almere Principles’ zijn ook al weinig hoopgevend. De ambitieuze wethouder Adrie Duijvestein wist tot nu toe wel een aantal keren Cradle to Cradle-goeroes McDonough en Braungart naar zijn groeistad over te vliegen. Maar hij bleek niet in staat om een ambtenaar eens te laten bellen naar Rosendaal, waar de importeur zetelt van het enige Cradle to Cradle-bouwsysteem dat op dit moment op deze planeet beschikbaar is – op de fundering na. Claudia van Pul van Bouwpuur, de importeur van Holz100: “Nee, geen van Cradle to Cradle-gemeenten heeft tot nu toe zelf contact met ons opgenomen.”

Bouwdeskundigen weten onmiddellijk verzachtende omstandigheden aan te voeren. Het is kredietcrisis. De bouw is altijd al conservatief geweest. Adviseur duurzame stedelijke ontwikkeling Peter Kiers van de RnR group kent de situatie in Almere goed, want hij adviseerde er. Hij stelt: “Een gemeente kan niet zelf met een producent of importeur bellen om een huis neer te zetten. Dan doen ontwikkelaars. Er kan hooguit een platform worden aangeboden: laat jij jouw product hier eens aan klanten en bouwers zien.” Maar ook dat is niet gebeurd. Kiers signaleert ‘een weerbarstige praktijk’: “We houden elkaar gevangen in procedures. Zoals we nu werken, kunnen we geen nieuwe kansen verzilveren. We moeten vooraf partijen met elkaar verbinden. Dan ontstaat co-creatie.” Eigenlijk bedoelt Kiers dat het handiger was geweest wanneer Almere niet alleen een Amerikaan en een Duitser had ingevlogen, maar vooraf ook een bijzondere Oostenrijker, Erwin Thoma, de ontwikkelaar van het gecertificeerde houtbouwsysteem. Plus een kordate Friese dame die niet meteen omwaait bij het eerste windje tegen. ■

www.bouwpuur.nl

Denk bij een Oostenrijks chalet niet aan wintersport, maar aan strakke moderne architectuur, met een natuurlijke uitstraling.

WAT ZIJN DE VOORDELEN VAN HOLZ100?

De kern van de Holz100 panelen is een rij balken. Tegen deze balken worden aan beide zijden houten planken met steeds wisselende loopprijs bevestigd. Hierbij wordt geen lijm of ijzer gebruikt, maar houten deuvels. Deze verbindingen worden vooraf gedroogd. Als ze door de hele dikte van het paneel zijn geslagen, nemen de deuvels het restvocht op van het hout. Het gevolg: een oersterke verbinding die niet of nauwelijks werkt. Bewezen in Oostenrijk, Duitsland, Zweden, tot in Japan toe.

- + **Warmte-isolatie** Zeer lage stookkosten dankzij de optimale warmte-isolatie.
- + **Afkoeltijd** In de zomer een natuurlijke klimaatregeling, in de winter extreem lange afkoeltijden (tot 360 uur).
- + **Één materiaal** 100 procent hout, behaaglijk, gunstig voor de gezondheid want geen giftig chemisch bouw materiaal.
- + **Maanhout** Hout dat in de winter is gekapt, wanneer de dichtheid van de houtstructuur optimaal is.
- + **Kosten** Vergelijkbare, faire kosten bij aanschaf, geringe verbruikskosten.
- + **CO2 evenwicht** Hout bindt CO2, en levert zo een waardevolle bijdrage aan het milieu.
- + **Cradle to Cradle** Als enig constructief bouw materiaal een gouden C2C certificering
- + **Energieverbruik** Energiebesparende passiefhuis-waarden, dankzij minimaal warmteverlies en optimale warmtewinst
- + **Montagetijd** Korte bouw tijden helpen kosten te besparen.
- + **Bouwvocht** Geen bouwvocht, dus ook geen schimmelvorming.
- + **Bescherming tegen straling** Best mogelijke bescherming tegen hoogfrequente straling.
- + **Antiallergisch** Maanhout is van nature schimmelresistent en volhout biedt een natuurlijke huisstofreductie.
- + **Geluidswerendheid** Genieten van rust dankzij de uitstekende geluidswerendheid.
- + **Brandwerendheid** De hoge brandweerstand garandeert uw veiligheid en biedt ook zekerheid bij aardbevingen, storm en overstromingen.
- + **Levensduur** Mits goed verwerkt een erg lange levensduur

www.thoma.at

✦ TEKST JAN BOM ✦ FOTOGRAFIE HOLZ100